

April 2025

SET : B

Total No of Questions: 10}

{Total No Pages: 2

LL.B.

First year of Three Years Law Course

LCC-501- Constitutional Law - II

CBCS Patter 2023

[Time: 3 Hours]

[Max. Marks 70]

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any two Questions from Part 'A' each question in Part 'A' is for 15 marks.
  - 2) Answer any three questions from Part 'B' each question in Part 'B' is for 10 marks.
  - 3) Answer any two questions from part 'C' each question in Part 'C' is for 05 marks
-

Part A (30 Marks)

- Q. 1. What is Federalism? Critically evaluate Indian Federalism.
- Q.2. Explain the Constitutional position of the President of India.
- Q. 3. Describe the procedure of passing an Ordinary Bill and a Money Bill.
- Q. 4. Write an essay on the legislative relations of the Union and States in India.

Part B (30 Marks)

- Q. 5. What are the grounds on which a proclamation of emergency under Art.352 of the Constitution can be issued? What are the legal consequences of the emergency proclaimed by the president under Article 352?.
- Q. 6. Describe the Financial relations of the Union and States under the Indian Constitution.
- Q. 7. Write a detailed note on the jurisdictions of the Supreme Court of India.
- Q. 8. Discuss the constitutional position of the 'Council of Ministers with the Prime Minister at the Head' and its Collective Responsibility.
- Q. 9. Describe the Scheme of Administrative Relations under the Constitution of India.

Part C (10 Marks)

Q. 10. Write A Short note on any **TWO** of the following.

- a. Failure of Constitutional Machinery in a State.
- b. Parliamentary Privileges.
- c. UPSC.
- d. Grant-in-Aid.
- e. Appointment of Judges.

****

SET : B

Total No of Questions: 10}

{Total No Pages: 2

LL.B.

First year of Three Years Law Course

LCC-501- Constitutional Law - II

CBCS Patter 2023

मराठी अनुवाद

वेळ : ३ तास]

[ऐकून गुण : ७०

सूचना :- १. भाग 'अ' मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग 'अ' मधील प्रत्येक प्रश्नाला १५ गुण आहेत.

२. भाग 'ब' मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग 'ब' मधील प्रत्येक प्रश्नाला १० गुण आहेत.

३. भाग 'क' मधील कोणत्याही दोन मुद्द्यांवर टीप लिहा. भाग 'क' मधील प्रत्येक टीपला ०५ गुण आहेत.

भाग - अ

प्रश्न १. संघराज्यवाद म्हणजे काय? भारतीय संघराज्यवादाचे टीकात्मक मूल्यांकन करा.

प्रश्न २. भारताच्या राष्ट्रपतींचे घटनात्मक स्थान स्पष्ट करा.

प्रश्न ३. सामान्य विधेयक आणि धन विधेयक मंजूर करण्याच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा.

प्रश्न ४. भारतातील संघराज्य आणि राज्यांच्या कायदेविषयक संबंधांवर निबंध लिहा.

भाग - ब

प्रश्न ५ संविधानाच्या कलम ३५२ अंतर्गत आणीबाणीची घोषणा कोणत्या आधारांवर जारी केली जाऊ शकते? कलम ३५२ अंतर्गत राष्ट्रपतींनी घोषित केलेल्या आणीबाणीचे कायदेशीर परिणाम काय आहेत?

प्रश्न ३५ भारतीय संविधानानुसार संघराज्य आणि राज्यांमधील आर्थिक संबंधांचे वर्णन करा.

प्रश्न ३६ भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाच्या अधिकारक्षेत्रांवर सविस्तर टीप लिहा.

प्रश्न ५ 'प्रधानमंत्री असलेल्या मंत्र्यांच्या परिषदेची' घटनात्मक स्थिती आणि तिची सामूहिक जबाबदारी यावर चर्चा करा.

प्रश्न ९ भारतीय संविधानाच्या अंतर्गत प्रशासकीय संबंधांच्या योजनेचे वर्णन करा.

भाग - क

१० खालीलपैकी कोणत्याही दोन बाबींवर एक छोटी टीप लिहा.

अ. राज्यातील संवैधानिक यंत्रणेचे अपयश.

ब. संसदीय विशेषाधिकार.

क. लोकसेवा आयोग.

ड. अनुदान.

इ. न्यायाधीशांची नियुक्ती.

****

Total No. of questions: 10

Total No. of Pages: 1

SEAT NO: आसन क्रमांक:

LL.B. I (Semester – I)
एलएल. बी (सेमिस्टर - दुसरे)
First year of Three-Year Law Course (2023 CBCS Pattern)
तीन वर्षांचा कायदा अभ्यासक्रमाचे प्रथम वर्ष
LCC 0602 Law of Contract II: कराराचा कायदा-II
LCC 0602 (चॉईस बेस्ड क्रेडिट सिस्टम (CBCS) 2023

Time: 3 Hours

SET-B

Max. Marks: 70

Instructions to the candidates:

विद्यार्थ्यांसाठी सूचना

- 1) Answer any two questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.
भाग 'अ' मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग 'अ' मध्ये प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
- 2) Answer any three questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
भाग 'ब' मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग 'ब' मध्ये प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
- 3) Answer any two short notes from Part C. Each question in Part C is for 05 marks.
भाग 'क' मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग 'क' मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

Part-A

[2X 15 = 30]

- 1) Define the contract of Indemnity and Guarantee. Distinguish between them. What are the rights of the indemnity holder against the indemnifier?
नुकसानभरपाई आणि हमी कराराची व्याख्या करा. त्यांच्यात फरक करा. नुकसानभरपाई धारकाचे नुकसान भरपाई विरुद्ध कोणते अधिकार आहेत?
- 2) What is meant by an Implied Authority of a partner? What are the acts that a partner cannot do within his implied authority?
भागीदाराच्या निहित अधिकाराचा अर्थ काय आहे? अशी कोणती कृती आहेत जी भागीदार त्याच्या निहित अधिकारात करू शकत नाही?
- 3) Who is the unpaid seller of goods? What are the rights of an unpaid seller of goods against the goods and against the buyer personally.
अदत्त विक्रेता कोण आहे? मालाच्या विरुद्ध आणि वैयक्तिकरित्या खरेदीदाराच्या विरुद्ध अदत्त विक्रेत्याचे अधिकार काय आहेत ?

- 4) Discuss the duties of the principal towards his agent.
प्रिन्सिपलच्या एजंटप्रती असलेल्या कर्तव्यांची चर्चा करा.

[3 X 10 = 30]

Part-B

- 5) What are the rights and duties of a Bailor and a Bailee?
बेलर आणि बेली यांचे अधिकार आणि कर्तव्ये काय आहेत ?
- 6) Define Partnership. What are The Essentials of a partnership firm?
भागीदारीची व्याख्या करा. भागीदारी फर्मच्या आवश्यक गोष्टी काय आहेत?
- 7) State the rule of Caveat Emptor. Are there exceptions to the rule of Caveat Emperor?
Caveat Emptor चा नियम सांगा. कॅव्हेट एम्प्टर च्या नियमाला अपवाद आहेत का?
- 8) Define 'Pledge'. State the rights of Pawnee.
तारणाची व्याख्या करा. पावनीचे अधिकार सांगा.
- 9) State the provision of the Indian Sale of Goods Act regarding the Transfer of Property in the goods from the Seller to the buyer.
- 10) मालातील मालमत्तेचे विक्रेत्याकडून खरेदीदाराकडे हस्तांतरण करण्याबाबत भारतीय वस्तू विक्री कायद्यातील तरतूद सांगा.

[2 X 5 = 10]

Part-C

- 10) Answer any two short notes: (कोणत्याही दोन संक्षिप्त टीपा लिहा)

- a) Answer any two short notes:
b) Partnership at will (इच्छेनुसार भागीदारी)
c) Classification of Goods (वस्तूचे वर्गीकरण)
d) Kinds of Agents (एजंटचे प्रकार)
e) Property of Firm (फर्मची मालमत्ता)

Total No. of Questions:10

SEAT No.

LL.B (Semester-II)

First Year of Three Year Law Course

Family Law-II (2023 Pattern)

Time:3 Hours

(Max.Marks: 70)

Instructions to the candidates:

1) All parts are compulsory.

2) Attempt any two questions from part A, three questions from part B, and two questions from part C.

3) Figures to right indicate full marks.

विद्यार्थ्यांना सूचना:

1) सर्व भाग अनिवार्य आहेत.

२) भाग अ मधून कोणतेही दोन प्रश्न, भाग ब मधून तीन प्रश्न आणि भाग क मधून दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

3) उजवीकडे असलेले आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

PART-A

[2x15=30]

1) Who is Karta? What are his powers and duties?

1) कर्ता कोण आहे? त्याचे अधिकार आणि कर्तव्ये काय आहेत?

2) State and explain the important features of a valid will under Muslim Personal Law.

२) मुस्लीम पर्सनल लॉ अंतर्गत वैध इच्छापत्राची महत्त्वाची वैशिष्ट्ये सविस्तर लिहा.

3) Explain the concept of Joint Family under Hindu law? How is it different from Coparcenary? In how many categories are property divided? Elucidate in details.

३) हिंदू कायदानुसार संयुक्त कुटुंब ही संकल्पना स्पष्ट करा? हे कोपर्सनेरीपेक्षा कसे वेगळे आहे? मालमतेची विभागणी किती प्रकारात केली जाते? सविस्तर विवेचन करा.

4) Discuss the provisions relating to succession of a male Hindu dying intestate under Hindu Succession Act, 1956.

४) हिंदू उत्तराधिकार अधिनियम, १९५६ अन्वये मृत्युपत्र नकरता मरण पावलेल्या पुरुष हिंदू व्यक्तीच्या उत्तराधिकाराशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

Part B

(10*3=30)

5) What is Pre-emption? Explain the features of rights of pre-emption under Muslim Personal Law.

5) अग्रहक्क म्हणजे काय? मुस्लीम पर्सनल लॉ अंतर्गत आग्रहक्कांच्या अधिकारांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

6) Write a detailed note on:

a) Domicile अ) अधिवास

b) Powers of Mutawalli ब) मुतवल्लीचे अधिकार

7) Discuss the different kinds of will. Explain the provisions relating to execution of Privileged will.

७) इच्छापत्राच्या विविध प्रकार स्पष्ट करा. विशेषाधिकार प्राप्त इच्छापत्राच्या अंमलबजावणीशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

8) Define 'Partition'. What are the modes of a partition and when can a partition is reopened?

८) "विभाजनाची" व्याख्या करा. विभाजनाच्या पद्धती काय आहेत आणि विभाजन पुन्हा कधी उघडता येईल?

9) Explain the rules of inheritance in case of Parsi Dying intestate.

९) पारशी व्यक्तीचे मृत्यू पत्र नकरता मृत्यू झाल्यास वारसा हक्काचे नियम स्पष्ट करा.

10) Give Reasons (Any Two)

(5*2=10)

a) Consolata, a Christian female dies intestate leaving mother, one brother, one sister and two children from her deceased brother. Distribute the property.

अ) कोन्सोलाटा या ख्रिस्ती महिलेचा इच्छापत्र नकरता मृत्यू झाला असून तिच्या मृत्यूनंतर आई, एक भाऊ, एक बहीण आणि दोन मुले असा परिवार आहे. तिच्या मालमत्तेचे वाटप करा.

b) Mr. Rajan bequeaths Rupees One Lakh to Mr. Joy on condition that Joy shall put life to the dead body. What is the effect of bequest?

ब) श्री राजन यांनी श्री जॉयला मृत्यू पत्राद्वारे एक लाख रुपये या अटीवर दिले की जॉय मृतदेहाला जीवदान देईल. त्याचा परिणाम काय होतो?

c) A female Hindu dies intestate leaving behind her father, mother, three daughters, one brother and her husband. Divide the property among her heirs.

क) एक हिंदू महिलेचा इच्छापत्र नकरता मृत्यू झाला. तिच्या पश्चात वडील, आई, तीन मुली, एक भाऊ आणि पती असा परिवार आहे. मालमत्तेची वारसदारांमध्ये विभागणी करा.

d) A testator made a will attested by A and B, A legacy of 10,000 was given under the will to A's wife and another legacy of 10,000 to B's son. Explain the effect of legacy and will.

ड) इच्छापत्र करण्याने 'अ' आणि 'ब' यांनी सत्यापित केलेल्या इच्छापत्राद्वारे, अ च्या पत्नीला इच्छापत्रांतर्गत रु.१०,००० चा वारसा आणि ब च्या मुलाला रु.१०,००० चा दुसरा वारसा देण्यात आला. वारसा आणि इच्छापत्राचा प्रभाव समजावून सांगा.

Total No. of questions: 10

Total No. of Pages: 1

SEAT NO: आसन क्रमांक:

LL.B. I (Semester – I)
 एलएल. बी (सेमिस्टर - दुसरे)
 First year of Three-Year Law Course (2023 CBCS Pattern)
 तीन वर्षाचा कायदा अभ्यासक्रमाचे प्रथम वर्ष
LCC 0604 Jurisprudence: न्यायशास्त्र
LCC 0604 (चॉईस बेस्ड क्रेडिट सिस्टम (CBCS) 2023

Time: 3 Hours

Max. Marks: 70

Instructions to the candidates:

विद्यार्थ्यांसाठी सूचना

- 1) Answer **any two** questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.
भाग अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मध्ये प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
- 2) Answer **any three** questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
भाग 'ब' मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग 'ब' मध्ये प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
- 3) Answer **any two** short notes from Part C. Each question in Part C is for 05 marks.
भाग 'क' मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग 'क' मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

Part-A**[2X 15 = 30]**

- 1) Discuss the legal theory "Law as the Command of the Sovereign". Explain the theory of sovereignty as propounded by Austin.
कायदा हा सार्वभौम व्यक्तीने किंवा सार्वभौम आदेश आहे" या कायदेशीर सिद्धांतावर चर्चा करा. ऑस्टिनने मांडलेल्या सार्वभौमत्वाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- 2) Explain Kelson's pure law theory.
केल्सनच्या शुद्ध कायद्याच्या सिद्धांताची तपशीलवार चर्चा करा
- 3) What is the social engineering theory propounded by Roscoe Pound?
रोस्को पाउंडने मांडलेला सामाजिक अभियांत्रिकीचा सिद्धांत काय आहे?
- 4) Explain in detail the sources of law with special reference to custom, legislation, and precedent.
प्रथा, कायदे आणि न्यायनिवडा यांचा संदर्भ देऊन कायद्याचे स्रोत तपशीलवार स्पष्ट करा.

Part-B**[3 X 10 = 30]**

- 5) What are the persons? Whether animals, dead human beings, and unborn persons are also persons as per the jurisprudential study.
व्यक्ती म्हणजे काय? न्यायशास्त्रीय अभ्यासानुसार प्राणी, मृत मानव आणि अजन्मा व्यक्ती देखील व्यक्ती आहेत का?
- 6) Without history there is no present and future to State, discuss it with reference to the historical school of law.
इतिहासाशिवाय राज्याचे वर्तमान आणि भविष्य नसते, हिस्टॉरिकल स्कूल चा संदर्भ देऊन चर्चा करा.
- 7) Explain "Social Contract Theory" with special reference to Hobbs and Rousseau. हॉब्स आणि रुसो यांच्या विशेष संदर्भात "सामाजिक करार सिद्धांत" स्पष्ट करा.
- 8) Define Law. Explain the classification of laws.
कायद्याची व्याख्या करा. कायद्यांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
- 9) Define the concept of possession and compare possession and ownership.
ताबा संकल्पना परिभाषित करा आणि ताबा हक्क आणि मालकी हक्क यांची तुलना करा.

Part-C

[2 X 5 = 10]

10) Answer any two short notes:

- Solitary Obligations (एकाकी जबाबदाऱ्या)
- Kinds of Legal Persons (कायदेशीर व्यक्तींचे प्रकार)
- Relationship between Law and Morality (कायदा आणि नैतिकता यांच्यातील संबंध)
- Ratio decidendi and Obiter Dicta. (निर्णयाचा प्रमाण आणि प्रासंगिक टिप्पणी)

LL. B. – I (Semester - I)

एलएल. बी. (सेमिस्टर – प्रथम)

First year of Three Year Law Course (2023 CBCS Pattern)

तीन वर्षांच्या कायदा अभ्यासक्रमाचे प्रथम वर्ष

LDSE 0605 – Election law

LDSE 0605 निवडणूक कायदा

चॉइस बेस्ट क्रेडिट सिस्टम (CBCS) २०२३

Time : 3 Hours

Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

विद्यार्थ्यांसाठी सूचना :

1. Answer any two questions from Part A. Each question in Part A is for 15marks.

1. भाग अ मधील कोणतेही दोन प्रश्न. भाग A मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2. Answer any three questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.

2. भाग ब मधील कोणतेही तीन प्रश्न. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3. Answer any two questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.

3. भाग क मधील कोणतेही दोन प्रश्न. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

Part – A

[2 x 15= 30]

1. Explain the power of the High Court with respect to election petition with special reference to Article 226 in light of Article 329 (b).

कलम ३२९) ब (च्या प्रकाशात कलम २२६ च्या विशेष संदर्भासह निवडणूक याचिकेच्या संदर्भात उच्च न्यायालयच्या अधिकार समजावून सांगा

2. Critically evaluate the role of election commission of India.

भारताच्या निवडणूक आयोगाच्या भूमिकेचे समीक्षेने मूल्यांकन करा

3. Discuss constitutional provisions with respect to the election of president, vice-president and other legislative bodies.

राष्ट्रपती, उपराष्ट्रपती आणि इतर विधानमंडळांच्या निवडणुकीच्या संदर्भात घटनात्मकतर तरतुदींवर चर्चा करा

4. Discuss in detail various electoral reforms with special reference to reforms relating to disqualifications attached due to Office of profit as well as reforms pertaining to transparency in election process in India in the light of judicial activism.

न्यायिक सक्रियतेच्या प्रकाशात भारतातील निवडणूक प्रक्रियेतील पारदर्शकतेची संबंधित सुधारणा तसेच लाभाच्या कार्यालयामुळे जोडलेल्या अपात्रतेची संबंधित सुधारणांच्या विशेष संदर्भासह विविध निवडणूक सुधारणांची तपशीलवार चर्चा करा. ?

Part – B

[3 x 10= 30]

5. What is delimitation? Explain the provisions relating to delimitation of constituencies for House of People and state assemblies. Can Court interfere in the process?

- सीमांकन म्हणजे काय ? लोकसभेच्या आणि राज्यांच्या विधानसभांसाठी मतदारसंघांच्या सीमांकनाशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा . न्यायालय प्रक्रियेत हस्तक्षेप करू शकते का
6. Explain statutory provisions pertaining to preparation and revision of electoral roll. What is the procedure relating to claims and objections of electoral roll?
मतदार यादी तयार करणे आणि पुनरिक्षण करणे यासंबंधीच्या वैधानिक तरतुदी स्पष्ट करा . मतदार यादीतील दावे आणि हरकर्तींशी संबंधित प्रक्रिया काय आहे?
7. What is nomination? Disclosure of information by candidates and right to information in light of legal and constitutional provisions.
नामांकन म्हणजे काय ? उमेदवारांद्वारे माहितीचे प्रकटीकरण आणि कायदेशीर आणि घटनात्मक तरतुदींच्या प्रकाशात माहितीचा अधिकार
8. Whether political parties are entitled to accept contribution? Explain with legal provisions pertaining to registration with the Election Commission of associations and bodies as political parties.
राजकीय पक्षांना योगदान स्वीकारण्याचा अधिकार आहे की नाही ? राजकीय पक्ष म्हणून संघटना आणि संस्थांच्या निवडणूक आयोगाकडे नोंदणीशी संबंधित कायदेशीर तरतुदींसह स्पष्ट करा.
9. Critically evaluate provisions relating to poll under Representation of Peoples Act 1951. Comment on role of media with respect to exit poll.
लोकप्रतिनिधी कायदा 1951 अंतर्गत मतदानाशी संबंधित तरतुदींचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा . एक्झिट पोलच्या संदर्भात मीडियाच्या भूमिकेवर टिप्पणी करा.

Part – C

[2 x 5= 10]

10. Write Short Notes on (Any Two) लहान नोट्स (कोणत्याही दोन)

- Right to vote (मतदानाचा अधिकार)
- Disqualification of representative after conviction (दोषी ठरल्यानंतर प्रतिनिधीची अपात्रता)
- Proportional representation (अनुपातिक प्रतिनिधित्व)
- Splits and mergers of political parties and allotment of symbols (राजकीय पक्षांचे विभाजन आणि विलीनीकरण आणि चिन्हांचे वाटप)
- Kihota Hollohon v. Zachilhu, AIR 1993 SC 412 (किहोता होलोहोन वि . झाचिल्हू)

*****

5

**First Year LL.B.
LAW OF INSURANCE
(2023 CBCS Pattern) (Semester – II)**

Time: 3 Hours]

[Max. Marks: 70

Instructions to the candidates:-

- 1) Answer any two questions from Part – A. Each question in Part – A is for 15 marks.
- 2) Answer any three questions from Part – B. Each question in Part – B is for 10 marks.
- 3) Answer any two questions from Part – C. Each question in Part – C is for 05 marks.

**PART – A
[2x15=30]**

Q.1. Discuss the Historical Development of Insurance law and its growth in India.

भारतातील विमा कायद्याच्या ऐतिहासिक विकासाची आणि त्याच्या वाढीची कारणे लिहा.

Q.2 Explain the provisions of the Motor Vehicle Act to protect the interests of third party in the contract of insurance.

विम्याच्या करारासाठी तृतीय पक्षाच्या हिताचे संरक्षण करण्यासाठी मोटार वाहन कायद्याच्या काय तरतुदी आहेत?

Q.3 In what cases and to what extent, can a person effect an insurance on another person's life ?

कोणत्या प्रकरणांमध्ये आणि किती प्रमाणात एखादी व्यक्ती दुसऱ्याच्या जीवाच्या विम्याचा प्रभाव टाकू शकते?

Q.4 Discuss the essential conditions of the insurance contract. Distinguish between a contract of insurance and a wagering agreement.

विम्याच्या कराराच्या अत्यावश्यक अटी स्पष्ट करा .विम्याचा करार आणि सट्टा करार यांच्यातील फरक करा .

**PART – B
[3x10=30]**

Q.5 Discuss the concept and importance of “Compulsory insurance” in India

भारतात "अनिवार्य विमा" ची संकल्पना आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

Q.6 “Good faith lies at the root of the insurance contracts “. Discuss the principle with special reference to life, fire, and marine insurance.

विमा कराराच्या मुळाशी सद्भावना आहे”. जीवन, अग्नि आणि सागरी विम्याच्या विशेष संदर्भात तत्त्वावर चर्चा करा.

Q.7 Explain the Types of insurance fraud. Discuss the Measures to prevent and detect insurance fraud.

विमा फसवणुकीचे प्रकार समजावून सांगा .विमा फसवणूक टाळण्यासाठी आणि शोधण्यासाठी उपाय स्पष्ट करा

Q.8 Explain the meaning of the word fire? Discuss the need & advantages of fire insurance .

आग या शब्दाचा अर्थ सांगा? अग्नि विम्याची गरज आणि फायदे यावर चर्चा करा.

Q.9 Discuss the various types of Health insurance.

आरोग्य विम्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

PART – C
[2x5=10]

Q. 10. Short Notes (any two)

- 1 Motor Vehicle Accident Fund मोटार वाहन अपघात निधी
- 2 Nomination and Assignments नामांकन आणि असाइनमेंट
- 3 Doctrine of proximate cause नजीकच्या कारणाचा सिद्धांत
- 4 Functions and benefits of insurance विम्याची कार्ये आणि फायदे

X0X

Total No. Of Questions:10

SEAT No.

LL.B (Semester-II)
First Year of Three Year Law Course
Penology & Victimology (2023 Pattern)

Time: 3 Hours

(Max.Marks: 70)

Instructions to the candidates:

1) All parts are compulsory.

2) Attempt any two questions from part A, three questions from part B, and two questions from part C.

3) Figures to right indicate full marks.

उमेदवारांना सूचना:

1) सर्व भाग अनिवार्य आहेत.

२) भाग अ मधून दोन प्रश्न, भाग ब मधून तीन प्रश्न आणि भाग क मधून दोन प्रश्नांचा प्रयत्न करा.

3) उजवीकडे असलेले आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

PART-A

[2*15=30]

Q1) Trace the role of prison in modern penology. Discuss the prison reforms in India.

प्रश्न १) आधुनिक पेनोलॉजीमध्ये तुरुंगाची भूमिका शोधा. भारतातील तुरुंग सुधारणांवर चर्चा करा.

Q2) Elaborate in detail the nature and scope of penology.

प्रश्न २) पेनोलॉजीचे स्वरूप व व्याप्ती सविस्तर पणे सांगा.

Q3) Examine in detail the physical, economic and psychological impact of victimization in the light of concept of Victimology.

प्रश्न ३) विक्टिमोलॉजी या संकल्पनेच्या प्रकाशात अत्याचाराचा शारीरिक, आर्थिक आणि मानसिक परिणाम तपशीलवार तपासा.

Q4) Discuss the legal functions of police. Explain the directives of the Supreme Court for avoidance of custodial crimes by police.

प्रश्न ४) पोलिसांच्या कायदेशीर कार्याची चर्चा करा. पोलिसांकडून कोठडीतील गुन्हे टाळण्यासाठी सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्देशांचे स्पष्टीकरण द्या.

Part B

(3*10=30)

Q5) Analyze the various theories of punishment and their applicability in modern administration of criminal justice.

5. फौजदारी न्यायाच्या आधुनिक प्रशासनात शिक्षेच्या विविध सिद्धांतांचे आणि त्यांच्या उपयुक्ततेचे विश्लेषण करा.

Q6) Discuss in detail the victim assistance program. At what extent Indian laws protect victim's rights.

प्रश्न ६) पीडित सहाय्य कार्यक्रमाची सविस्तर चर्चा करा. भारतीय कायदे पीडितांच्या हक्कांचे किती प्रमाणात संरक्षण करतात.

Q7) Elaborate in detail police organisation under Central Government.

प्रश्न ७) केंद्र सरकारच्या अखत्यारीतील पोलिस संघटनेची सविस्तर माहिती देणे.

Q8) Explain in details the Open Prison System. Discuss the main characteristics and critical appreciation of the working of Open Prisons.

Q8) खुल्या तुरुंगव्यवस्थेचे सविस्तर विवेचन करा. खुल्या कारागृहांच्या कामकाजाची मुख्य वैशिष्ट्ये आणि टीकात्मक कौतुक यावर चर्चा करा.

Q9) Explain in detail the concept of Probation. Distinguish between Parole and Probation.

प्रश्न ९) प्रोबेशनची संकल्पना सविस्तर पणे समजावून सांगा. पॅरोल आणि प्रोबेशन मध्ये फरक करा.

Part C

(2*5=10)

Q10) Write short notes on the following (Any two)

a) Crime Control Mechanism	अ) गुन्हेगारी नियंत्रण यंत्रणा
b) Furlough	ब) फर्लो
c) Forms of Punishment	क) शिक्षेचे प्रकार
d) History of Prison System	क) तुरुंग व्यवस्थेचा इतिहास

Seat No

अभिनं क्र.

Total No. of Questions: 10)
एकूण प्रश्नांची संख्या: १०)

(Total No. of Pages: 2
(एकूण पृष्ठांची संख्या: ०२

LL.B.

(First Year of Three-Year Law Course)

विधीप्रथमवर्ष- तिनवर्षेअभ्यासक्रम

LGE- 0605: MEDIA LAWS

LGE- 0605: मीडिया कायदे

(2023 PATTERN) (SEMESTER-II)

(२०२३-पॅटर्न) (सत्र-२)

Time: 3 Hours]

वेळ: ३ तास]

[Max. Marks: 70

[कमाल गुण: ७०

Instruction to the Candidates:

उमेदवारांनासूचना:

- 1) Attempt any 2 questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
१) भाग-अमधीलकोणत्याही २ प्रश्नांचीउत्तरेद्या. भाग-अमधीलप्रत्येकप्रश्नाला१५गुणआहेत.
- 2) Attempt any 3 questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
२) भाग-बमधील कोणत्याही ३प्रश्नांचीउत्तरेद्या. भाग-बमधील प्रत्येक प्रश्नाला१०गुणआहेत.
- 3) Attempt any 2 short notes from Part C. Each question in Part C is for 05 marks.
३) भाग-कमधील कोणत्याही २प्रश्नांची उत्तरे द्या, प्रत्येक प्रश्नाला५गुणआहेत

PART-A(भाग-अ)

[2x15= 30]

Q 1) Discuss the Law Commission of India's 101st Report on Freedom of Speech and Expression under Article 19 of Indian Constitution.
भारतीय संविधान कलम 19 अंतर्गत भाषण आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य हे भारतीय विधी आयोगाच्या १०१ व्या अहवालानुसार स्पष्ट करा.

Q 2 Elaborate the International Laws and freedom of Media.
आंतरराष्ट्रीय कायदे आणि मीडियाचे स्वातंत्र्य विस्तृत चर्चा करा.

Q 3) Discuss the summary of Media and Journalists with reference to The Working of Journalists (Condition of Service) Act, 1955.
पत्रकार (सेवेची अट) कायदा, 1955 च्या संदर्भात माध्यम आणि पत्रकारांच्या सारांशाची माहिती लिहा.

Q 4) Discuss the important provisions of journalists (Condition of Service) Act, 1955.
पत्रकार (सेवेची अट) अधिनियम, 1955 मधील महत्वाच्या तरतुदींची चर्चा करा.

PART-B(भाग-ब)

[3x10= 30]

Q 5) Explain the various kinds of Media.

माध्यमांचे विविध प्रकार विशद सांगा.

Q 6) Write a detailed notes on Trial by Media.

माध्यमांद्वारे न्यायचौकशी विषयी तपशीलवार माहिती लिहा.

Q 5) Discuss the various functions of Media.

माध्यमांच्या विविध कार्ये स्पष्ट करा.

Q 8) Discuss the freedom of Media, under UDHR, ICCPR & ECOSCO.

UDHR, ICCPR आणि ECOSCO अंतर्गत मीडियाचे स्वातंत्र्य हि संकल्पना स्पष्ट करा.

Q 9) Explain, the various theories of press.

प्रेसचे विविध सिद्धांत स्पष्ट करा.

PART-C(भाग-क)

[2x5= 10]

Q 10) Write Short Notes on (Any Two)

प्र. १०) टीपालिहा (कोणत्याहीतीन)

A. Media and Law of Torts.

मीडिया आणि टॉर्ट्सचा कायदा.

B. Taxation and Media.

कर आकारणी आणि माध्यम.

C. Censorship

परिनिरीक्षण

D. Freedom of media during emergency.

आणीबाणीच्या काळात मीडियाचे स्वातंत्र्य.

***